

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/35/2020
Identifikačné číslo spisu: 6113234755
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6113234755.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Lenky Praženkovej, a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Aleny Priellovej v spore žalobcu: A Vita -Dom seniorov, n.o., „, v likvidácii?, so sídlom v Telgárte, č. 50, IČO: 45 731 535, zastúpeného Mgr. Petrom Piatnikom, advokátom so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia 29/69, proti žalovanej: Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Špitálska 4, IČO: 00 681 156, o zaplatenie 29.928,39 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/284/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. júla 2018 sp. zn. 41Cob/39/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovanej s a p r o t i žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa domáhal žalobou doručenu súdu dňa 18. decembra 2013 od žalovaného, pôvodne označeného Banskobystrický samosprávny kraj, úhrady istiny 29.928,39 eura s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že Banskobystrický samosprávny kraj svojím rozhodnutím č. 2119/2010/ODDSV zo dňa 10.3.2010, doručeným žalobcovi zamietol žiadosť žalobcu o zápis do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie na Krajský súd v Banskej Bystrici, pričom Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 9So/28/2011 zo dňa 14.12.2011 predmetné rozhodnutie Banskobystrického samosprávneho kraja zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď v odôvodnení rozsudku uviedol: „, pokiaľ odporca napriek uvedenému vo veci rozhodol už 10.03.2010 a neumožnil tým navrhovateľovi odstrániť vytýkané nedostatky v určenej lehote 30 dní, porušil zákon.? Následne sa žalobca domáhal predbežného prerokovania nároku v zmysle § 15 a nasl. zák. č. 514/2003 Z.z., z titulu náhrady škody, ktorú vyčíslil na sumu 29.928,39 eura. Pôvodne označený žalovaný - Banskobystrický samosprávny kraj na žiadosť

žalobcu o prerokovanie nároku reagoval listom č. 7590/2013/ODDPR-002 zo dňa 5.9.2013 tak, že uplatnený nárok žalobcu neuznal.

2. V priebehu súdneho konania (po tom ako pôvodný žalovaný namietol nedostatok svojej pasívnej legitímácie v spore) žalobca navrhol pristúpenie žalovanej ako žalovanej v 2/ rade do konania. Súd prvej inštancie vstup žalovanej na miesto žalovanej v 2/ rade do konania uznesením č. k. 63Cb/284/2013-112 zo dňa 29.10.2015 (právoplatným dňa 9.12.2015) pripustil. Následne na základe späťvzatia žaloby voči pôvodnému žalovanému (žalovanému v 1/rade) súd prvej inštancie konanie voči žalovanému 1/ rade uznesením č. k. 63Cb/284/2013-158 zo dňa 26.05.2016 zastavil.

3. Súd prvej inštancie rozsudkom z 5. októbra 2017 č. k. 63Cb/284/2013-238 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % voči žalobcovi a svedkyni M. C. priznal svedočné vo výške 100 % s tým, že náhradu svedočného súdu priznal svedkyni voči žalobcovi v prevyšujúcej časti oproti žalobcom zloženého predadvku na trovy tohto dôkazu v zmysle uznesenia vydaného Okresným súdom Banská Bystrica pod č. k. 63Cb/284/2013-184 zo dňa 2. januára 2017.

4. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 19 ods. 1, 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z., a mal za to, že nárok žalobcu je premlčaný. Posúdil, že subjektívna trojročná premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi voči žalovanej dňom 27.01.2012, teda dňom po dni dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011, ktorá skutočnosť medzi stranami sporná nebola. Táto mala spočívať po uplatnení nároku žalobcom o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podaním žiadosti žalobcom na BBSK, doručenou dňa 11.4.2013, ktorá lehota spočívala až do 11.10.2013 a ďalej následne plynula až do dňa podania žaloby voči žalovanej dňa 22.9.2015, kedy žalobca podal návrh na pripustenie tohto žalovaného do konania. Súd na základe námietky žalovaného mal za to, že premlčacia lehota nemohla spočívať dvakrát v zmysle § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca si svoj nárok uplatnil voči žalovanej oneskorene, a preto žalobu zamietol. Súd konštatoval, že aj keby uvedená 6 - mesačná premlčacia doba spočívala v období od 11.2.2015, kedy žalobca doručil príslušnému orgánu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, táto by spočívala najviac do 11.08.2015 od začiatku jej plynutia dňom 27.01.2012 a aj v tomto prípade by bol tento nárok žalobcu uplatnený voči žalovanej až dňom 22.9.2015 premlčaný. Súd sa stotožnil s tvrdením žalovanej o tom, že bezodkladné nepostúpenie žiadosti žalobcu na predbežné prerokovanie nároku Banskobystrickým samosprávnym krajom vo vzťahu k žalovanej je právne irelevantné, pričom rovnako žalobca má možnosť za porušenie tejto administratívnej povinnosti domáhať ochrany svojho práva na príslušnom súde. Súd tiež konštatoval, že nepríslušný orgán, a to BBSK, informoval právneho zástupcu žalobcu o neuspokojení nároku žalobcu v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody dňom 5.09.2013, vyjadrenie pôvodného žalovaného BBSK, v ktorom vzniesol námietku pasívnej vecnej legitímácie, bolo doručené súdu dňa 3.10.2014, následne doručené žalobcovi dňa 20.11.2014, kedy žalobca mal vedomosť o nesprávnom uplatnení nároku na náhradu škody voči nepríslušnému orgánu. Žalobca túto žiadosť podal na príslušnom orgáne, teda Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny až dňom 11.02.2015, v ktorom období sa nárok voči žalovanej už premlčal. Súd vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania žalovanou sa už nezaoberal ďalšími skutočnosťami ako je výška uplatňovaného nároku a žalobu zamietol.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 31. júla 2018 sp. zn. 41Cob/39/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za správny, stotožňujúc sa pritom v celom rozsahu i s dôvodmi vedúcimi súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby (§ 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z. z., v znení zákona č. 87/2017 Z. z., a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „CSP“). Základnou odvolacou námietkou žalobcu bolo tvrdenie, že žaloba voči žalovanej bola podaná včas s poukazom na § 19 ods. 3, v spojení s § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., táto spočívala podľa jeho názoru aj v dobe uplatnenia žiadosti na BBSK, teda u pôvodného žalovaného, ako aj u žalovanej - Slovenská republika- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, a tiež namietol, že vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej možno považovať za výkon práva, ktorý

je v rozpore s dobrými mravmi.

6. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej posúdil správne. Podľa ust. § 19 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu sa právo na náhradu škody premlčí za 3 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Zároveň podľa ods. 3 vyššie uvedeného zákona lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas 6 mesiacov. Trojročná premlčacia doba začala plynúť dňom 27.01.2012, teda v deň po dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011, ktorým rozsudkom Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27.10.2010, č. k. 23Sp/9/2010-65, zmenil tak, že rozhodnutie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 2119/2010/ODDSV zo dňa 10. marca 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Až z tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sa poškodený, t.j. žalobca mohol dozvedieť o škode. Dátum 27.1.2012 nebol medzi stranami sporu sporný. Žalobca podal žalobu na Okresný súd Banská Bystrica voči vtedy označenému žalovanému Banskobystrický samosprávny kraj dňa 18.12.2013 a po následne vznesenej námietke pasívnej vecnej legitimácie tohto žalovaného požiadal súd o pripustenie žalovanej - Slovenská republika- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR do konania ako žalovanej 2/, a to podaním doručeným súdu dňa 22.09. 2015. Uviedol, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona premlčacia lehota spočívala po uplatnení žiadosti žalobcom o predbežné prerokovanie podaním žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj doručenu dňa 11. 04.2013, t.j. do 11.10.2013 (6 mesiacov) a ďalej následne plynula až do podania žaloby voči Slovenskej republike - Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňom 22.09.2015. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením súdu prvej inštancie, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona nemohla premlčacia lehota spočívať dvakrát, teda aj pri podaní žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj, ako aj pri podaní žiadosti na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje práve § 19 ods. 3, podľa ktorého lehota neplynie najdlhšie 6 mesiacov.

7. Trojročná premlčacia lehota podľa § 19 ods. 1 potom plynula od 27.1.2012 do 27.1.2015. Dňa 27.1.2015 teda uplynuli 3 roky odo dňa, kedy sa žalobca o škode dozvedel. Následne do 22.09.2015, kedy požiadal žalobca súd o pristúpenie žalovanej ako žalovanej 2/ do konania, uplynula lehota ďalších takmer 8 mesiacov. Ak by aj súd bral do úvahy lehotu 6 mesiacov, počas ktorých premlčacia lehota spočívala, aj v takom prípade požiadal žalobca o pristúpenie žalovanej do konania po uplynutí tejto stanovenej trojročnej premlčacej lehoty o takmer 2 mesiace. Ak zákon o zodpovednosti za škodu stanovuje, že lehota neplynie najdlhšie počas 6 mesiacov, nemohol potom súd dôjsť k záveru, ktorý si osvojil žalobca, teda že lehota spočívala minimálne 12 mesiacov, a to počas obdobia žiadosti doručovanej pôvodnému žalovanému BBSK, t.j. od 11.4.2013 až do jej vybavenia dňa 11.10.2013 a následne neplynula odo dňa 11.2.2015 do 11.8.2015, teda keď žalobca podal novú žiadosť o predbežné prerokovanie návrhu u žalovaného. Už z dikcie ustanovenia § 19 ods. 3 vyplýva, že takýto výklad prezentovaný žalobcom nie je možný, pretože podľa jeho názoru by mohla táto lehota spočívať 12 mesiacov, prípadne i viac.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd konštatoval, že v danom prípade došlo k pochybeniu BBSK, ktorý ako orgán štátnej správy, pokiaľ zistil, že nie je vecne pasívne legitimovaný, bol povinný žiadosť žalobcu na prerokovanie nároku na náhradu škody bez zbytočného odkladu postúpiť príslušnému orgánu. Pokiaľ tak však neurobil nič to nemení na skutočnosti, že žalobca si svoj nárok síce uplatnil riadne a včas u BBSK, avšak nevznikla mu povinnosť na základe vznesenej námietky BBSK, že nie je v konaní vecne pasívne legitimovaný, opätovne podať novú žiadosť o prerokovanie svojho nároku na náhradu škody voči žalovanému. Takýto postup zvolil nesprávne, obratom po vznesení námietky BBSK (žalobca mal doručené vyjadrenie BBSK, kde vzniesol námietku pasívnej vecnej legitimácie 20.11.2014) mohol požiadať o pristúpenie žalovanej do konania. Pokiaľ tak nekonal, týmto postupom si spôsobil následné premlčanie svojho nároku, na čom nič nemení ani skutočnosť, že BBSK nepostupoval v zmysle § 15 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu, z ktorého napokon vyplýva, že účinky podania žiadosti zostávajú zachované. Ohľadne problematiky vzťahu premlčania a výkonu práv v rozpore s dobrými mravmi odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 1. mája 2005 sp. zn. 1Cdo 148/2004 publikovaného v ZSP 30/2005. Tiež bolo poukázané na opačný záver Ústavného

súdu, ktorý konštatoval, že v rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkov v občiansko - súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 29.4.2001 sp. zn. II.ÚS 176/2011). Ďalej bolo poukázané na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 23.9.2013 sp. zn. IV. ÚS 542/2013, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28.6.2000 sp. zn. 21 Cdo 992/1999 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28.11.2001 sp. zn. 25 Cdo 2905/1999.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dvoch nasledovných právnych otázok: 1/ Či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie; 2/ Či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podanú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi? Dovolateľ argumentoval tým, že si svoj nárok uplatnil včas, a to žiadosťou o predbežné prerokovanie návrhu u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil, 6 mesačné maximálne obmedzenie spočívania premlčacej doby sa na jeho situáciu nevzťahuje, a teda právny názor odvolacieho súdu v bode 31. a 32. rozsudku označil za nesprávny. Podľa neho vychádzajúc z gramatického a systematického výkladu ustanovení § 19 ods. 3, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., je zrejmé, že 6 - mesačné ohraničenie spočívania premlčacej doby sa vzťahuje len na situáciu, kedy bola žiadosť podaná na príslušný orgán na predbežné prejednanie nároku. Počas doby maximálne šiestich mesiacov totiž príslušný orgán musí rozhodnúť, či uplatnenému nároku na náhradu škody aspoň čiastočne vyhovie, alebo nie. V prípade, ak je žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, tento sa ňou nemôže meritórne zaoberať, ale ju musí postúpiť. Pokiaľ žiadosť o predbežné prerokovanie nároku nie je postúpená príslušnému orgánu, k predbežnému prejednaniu nároku ani nemôže dôjsť. Žalobca nemal preto inú možnosť, ako podať novú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku u príslušného orgánu, čakať ďalších šesť mesiacov na jeho výsledok a až po uplynutí uvedenej lehoty podať na súd návrh na pripustenie žalovanej v 2. rade do konania. Názor odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca nemal po uplatnení námietky nedostatku pasívnej legitímácie zo strany BBSK podávať novú žiadosť o prerokovanie na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky do konania (bod 33.rozsudku), je preto nesprávny. Ohľadne druhej právnej otázky dovolateľ poukázal na Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 3. apríla 2018, sp. zn. II. ÚS 76/2017, podľa ktorého má žalobca za to, že aj v jeho prípade by bola akceptácia námietky premlčania žalovaného vzhľadom na okolnosti prípadu neprimerane tvrdým postihom. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudky oboch nižších súdov a vrátenie vecí na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

10. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu vo vzťahu k prvej dovolateľom položenej právnej otázke uviedol, že podľa neho sa nejedná o významnú právnu otázku, ktorú je potrebné riešiť, nakoľko odpoveď vyplýva priamo zo zákona č. 514/2003 Z.z., a ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky argumentujúc § 15 ods. 2, § 16 ods. 4 a § 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Tvrdenie žalobcu, že Slovenská republika ako právnická osoba si uplatnila námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi, pretože iná právnická osoba (Banskobystrický samosprávny kraj) konala v rozpore so zákonom je nedôvodná, nelogická a v rozpore s princípmi právneho štátu. Uviedol, že je nemysliteľné, aby bola jedna

osoba obmedzená v uplatnení svojich práv, resp. sankcionovaná, za protiprávne konanie inej osoby, na ktorom nenesie žiadny podiel. Vzhľadom na to navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol. Ohľadne uplatnenej námietky premlčania a jej rozporu s dobrými mravmi žalovaný uviedol, že jej uplatnením len využil svoje právo vyplývajúce mu z § 19 zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko štát ako aj iné subjekty, ktoré sú stranami sporu, majú rovnaké právo uplatniť počas súdneho konania námietku premlčania, ktorej súd vyhovie, ak sú na to zákonné dôvody.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

12. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

13. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J.,

Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

17. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľ za právnu otázku dosiaľ neriešenú dovolacím súdom považuje nasledovné dve otázky:

a/ Či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie;

b/ Či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podať žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi.

20. Dovolací súd sa preto zameril na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa žalobcu nebola doteraz vyriešená právna otázka ohľadne toho, či sa 6 - mesačné obmedzenie spočívania premlčacej doby podľa § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., vzťahuje aj na situáciu, ak si poškodený svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatní včas u orgánu, ktorý nie je príslušný na prejednanie tohto nároku, avšak ktorý následne predmetnú žiadosť (nikdy) nepostúpi príslušnému orgánu v súlade s § 15 zákona, ale naopak žiadosťou zaoberá, pričom až následne v priebehu súdneho konania namietne nedostatok pasívnej legitímácie. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou v minulosti zaoberali, hoci existuje veľa judikatúry týkajúcej sa spočívania premlčacej lehoty ale avšak nie v tak osobitnom prípade.

21. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b) CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

22. Žalobca za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd nesprávne posúdil uplatnenie jeho nároku, nakoľko podľa neho si svoj nárok uplatnil včas, a to na základe žiadosti o predbežné prerokovanie nároku u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil, a teda podľa neho má za to, že zákonné šesťmesačné maximálne obmedzenie spočívania premlčacej doby sa na jeho situáciu nevzťahuje. Právny názor odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že v zmysle § 19 ods. 3 zákona

nemohla premlčacia lehota spočívať dvakrát, teda aj pri podaní žiadosti na Banskobystrický samosprávny kraj, ako aj pri podaní žiadosti na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR označil preto za nesprávny. Dovolací súd uvádza, že pre právne posúdenie dovolateľom vymedzenej právnej otázky je v tomto prípade potrebné vychádzať z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

23. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

24. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

25. Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

26. Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

27. V prejednávanej právnej veci z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, že subjektívna trojročná premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi voči žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňom 27.01.2012, teda dňom po dni dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/28/2011. Táto mala spočívať po uplatnení nároku žalobcom o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podaním žiadosti žalobcom na BBSK, doručenou dňa 11.04.2013, ktorá lehota spočívala až do 11.10.2013 a ďalej následne plynula až do dňa podania žaloby voči Slovenskej republike - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - dňa 22.09.2015, kedy žalobca podal návrh na pripustenie tejto žalovanej do konania. Súd na základe námietky žalovanej mal za to, že premlčacia lehota nemohla spočívať dvakrát v zmysle ust. § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca však zastáva názor duplicitného spočívania premlčacej lehoty, nakoľko si svoj nárok včas uplatnil svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku u nepríslušného orgánu, ktorý hoci bol povinný zo zákona túto žiadosť bezodkladne postúpiť príslušnému orgánu, tak neurobil. Dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. jasne definuje, že lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Teda z gramatického a systematického výkladu nemožno dospieť k záveru presadzovaného žalovaným, že šesť mesačné ohraničenie spočívania premlčacej doby sa vzťahuje len na situáciu, kedy bola žiadosť podaná na príslušný orgán na predbežné prejednanie nároku, keďže § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., zreteľne ustanovuje, že účinky podania žiadosti zostávajú zachované, majú na mysli prípad, ak žiadosť na predbežné prerokovanie nároku je podaná na nepríslušný orgán. Teda, ak zákonodarca priznal žiadosti zachované účinky, hoci bola podaná na nepríslušný orgán, je nutné konštatovať len to, že spočívanie premlčacej lehoty je možné len jedenkrát v rámci uplatneného nároku (najviac však na obdobie 6 mesiacov), inak by (podľa výkladu mieneného žalobcom) došlo k situácii, že by spočívanie mohlo nastať opakovane bez obmedzenia (teda bez časového obmedzenia 6 mesiacov podľa ust. § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.). Ak by bol takýto úmysel zákonodarcu, je pravdepodobné, že by to premietol aj do predmetného ustanovenia a nestanovil by výslovne hranicu šiestich mesiacov bez uvedenia jeho opakovania, resp. predĺženia v prípade podania žiadosti stranou na nepríslušný orgán.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že premlčacia lehota podľa § 19 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorá spočíva od podania žiadosti o predbežné prerokovanie, i keď najskôr na

nesprávnom orgáne, môže i po následnom uplatnení novej žiadosti o predbežné prerokovanie toho istého nároku poškodeným už na príslušnom orgáne, spočívať v súhrne maximálne po dobu 6 mesiacov, a to s poukazom na § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý vyslovene stanovuje, že lehota neplynie najdlhšie počas šiestich mesiacov. Teda premlčacia lehota práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva len počas predbežného prerokovania žiadosti v celkovom súhrne maximálne 6 mesiacov a nie viackrát (a vždy maximálne po dobu 6 mesiacov) ako sa domnieva žalobca, a to aj za situácie, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku žalobcu bola podaná poškodeným najskôr na nepríslušnom orgáne, ktorý ju bezodkladne nepostúpil na príslušný orgán a následne bola podaná poškodeným nová žiadosť o predbežné prerokovanie toho istého nároku už na príslušný orgán. V tomto prípade dovolací súd poukazuje na zachovanie účinkov podanej žiadosti, ktoré vyplýva z ust. § 15 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.. Opačný náhľad na výklad tohto ustanovenia by znamenal bezdôvodné predlžovanie zákonnej premlčacej lehoty.

29. Pokiaľ teda subjekt uplatní nárok na nepríslušnom orgáne, spočívajúce lehoty počas predbežného prejednávania žiadosti podľa § 19 ods. 1,2,3 zákona č. 514/2003 Z.z., pokračuje aj po postúpení veci na príslušný orgán, avšak maximálne do uplynutia celkovo šiestich mesiacov od podania žiadosti na predbežné prejednanie nároku i na nepríslušný orgán. V prípade podania novej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci už na príslušný orgán, pokračuje spočívajúce lehoty len do naplnenia obdobia spočívajúce lehoty premlčacej lehoty celkovo v trvaní 6 mesiacov po pripočítaní doby spočívajúce lehoty od podania prvej žiadosti na nepríslušný orgán. Celkovo doba spočívajúce lehoty premlčacej lehoty podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., nemôže totiž presiahnuť šesť mesiacov a v zmysle zákona neplynie odznova ani po postúpení veci príslušnému orgánu alebo keď sa v priebehu procesu uplatneného nároku subjekt sám obráti s novou žiadosťou o prerokovanie toho istého nároku na náhradu škody na príslušný orgán. Premlčacia lehota uplatnenia tohto istého nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci spočíva len jedenkrát maximálne počas doby 6 mesiacov, a to bez ohľadu na to, či je podaná na príslušný orgán alebo nie.

30. Ďalšiu právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená dovolateľ vymedzil v znení: „či konanie orgánu verejnej moci, ktorý je príslušný na prejednanie nároku na náhradu škody a ktorý uplatnením námietky premlčania chce získať prospech využitím nezákonného postupu iného, nepríslušného orgánu verejnej moci, ktorý mu mal včas podanú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpiť, avšak tak neurobil, ale sa ňou dokonca meritórne zaoberal, čím vyvolal situáciu, že poškodený subjekt uplatnil svoj nárok na súde voči príslušnému subjektu po márnom uplynutí premlčacej doby, nie je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Poukazuje na § 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúce z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.“

31. Dovolací súd uvádza, že dobrými mravmi sa rozumie súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji preukazujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú akceptované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem správania. Rozpor s dobrými mravmi spočíva v tom, že výkon práva sa prieči spoločensky uznávaným názorom, ktoré vo vzájomných vzťahoch určujú, aký má byť obsah ich konania, aby bol súladný so všeobecnými zásadami spoločnosti. Vo všeobecnosti ide o prípad konania v rozpore s dobrými mravmi vtedy, keď konajúci síce formálne postupuje v medziach svojho práva, ale realizáciou tohto práva sleduje poškodenie druhého účastníka právneho vzťahu. V takom prípade síce ide o výkon práva, avšak výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, pre ktorý je typické, že konajúcemu v skutočnosti nejde o dosiahnutie cieľov, ktoré právo s takým konaním spája, ale mu ide o to, aby vedľajšie účinky jeho konania viedli k stavu jemu vyhovujúcemu, avšak poškodzujúcemu druhú stranu. Taký výkon práva, i keď je so zákonom formálne v súlade, je v skutočnosti výkonom práva iba zdanlivým, lebo jeho účelom nie je vykonať (svoje) právo, ale poškodiť právo (niekoho iného).

32. V zákonom stanovených prípadoch je výkonom práva tiež vznesenie námietky premlčania. Námietka

premlčania je jednostranný právny úkon dlžníka v konaní pred súdom, ktorým dlžník namieta uplynutie premlčacej doby.

33. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti (nároku), v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tým spôsobiť, že oprávnená osoba sa už nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Tým, že oprávnená osoba vznesie námietku premlčania, vykonáva toto svoje oprávnenie.

34. Ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práva nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, sa bezpochyby vzťahuje aj na výkon práva vzniesť námietku premlčania. Vznesenie námietky premlčania v zásade neodporuje dobrým mravom, v niektorých individuálnych prípadoch však nie je vylúčená možnosť existencie takej situácie, v ktorej uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor druhého účastníka daného právneho vzťahu, ktorý uplynutie premlčacej doby nezavinil a zánik jeho nároku by v takom prípade znamenal prítvrdý postih v porovnaní s rozsahom ním uplatňovaného práva.

35. Osobitne špecifickými sú prípady, v ktorých námietku premlčania v konaní o náhradu škody, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá štát, vznesie štát v procesnom postavení žalovaného. Sama skutočnosť, že námietku premlčania uplatňuje štát, neznamená bez ďalšieho, že postup štátu sa nemôže priečiť dobrým mravom. I keď v prípade štátu možno len ťažko predpokladať také prejavy konania v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sa inak v praxi súdov sporadicky vyskytujú napríklad v právnych vzťahoch fyzických osôb, predsa len sa v niektorých individuálnych okolnostiach toho alebo onoho sporu o náhradu škody nedá celkom vylúčiť možnosť, že podstata rozporu štátom vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi spočíva v niečom inom, napríklad v štátom vyvolanej takej krajnej situácie, v ktorej štát (či už reprezentovaný mocou zákonodarnou, výkonnou alebo súdnou) zanedbá alebo nie celkom náležite plní niektorú svoju povinnosť do tej miery a s takými dôsledkami, že dochádza až k istému zlyhaniu majúcemu vo sfére uplatňovania a ochrany práva negatívne dopady na základné zásady a princípy právneho štátu. Nie je vylúčené, že ak taká situácia nastane a štát (ako žalovaný v civilnom sporovom konaní o náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.) vznesie námietku premlčania, môže ísť o výkon tohto práva štátu v rozpore s dobrými mravmi. Aj v týchto prípadoch zostáva však úlohou konajúceho súdu, aby s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania vznesená, posúdil, či ide alebo nejde o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

36. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že konkrétne konanie toho ktorého subjektu, ktoré je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi je predovšetkým skutkovou otázkou (vychádza jeho posúdenie z konkrétne zistených skutkových okolností) a v tejto spojitosti dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V dovolacom konaní preto dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu), nakoľko v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Dovoláním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Zároveň zdôrazňuje, že Najvyšší súd už v niektorých dovolacích konaniach riešil otázku súladu námietky premlčania s dobrými mravmi, pričom sa stotožňuje s rozhodnutiami, na ktoré poukázal už odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 1. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/148/2004 a na opačný záver uznesenia

Ústavného súdu SR zo dňa 29. apríla 2001). Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vzal pri rozhodovaní do úvahy konkrétne okolnosti prípadu v súlade s právnym názorom uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 29. apríla 2001, pričom dospel k záveru, že v danom prípade uplatnenie námietky nepredstavuje výraz zneužitia práva na úkor žalobcu, nakoľko odvolací súd pri rozhodovaní prihliadol na konkrétne okolnosti prípadu (viď bod 33. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu), majúc na mysli najmä to, že samotný žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na nepríslušný správny orgán, a to na BBSK, ktorý sa síce dopustil pochybenia ohľadne oneskoreného postúpenia (resp. nepostúpenia) podania žalobcu na príslušný orgán, avšak účinky jeho podanej žiadosti zostali zachované ako keby bola podaná na príslušný orgán. Podaním opätovnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na už príslušný orgán si sám svojím zvoleným postupom spôsobil premlčanie svojho nároku. Zároveň dovolací súd upozorňuje, že za nesprávny postup BBSK ako nepríslušného orgánu v danej veci konať, nemôže niesť zodpovednosť žalovaná, ktorá si v danom konaní uplatnila len jej prislúchajúce právo zo zákona a nedala príčinu pre zmeškanie lehoty žalobcom (z obsahu spisu nevyplýva, že by konala tak, že umelo naťahovala vybavovanie žiadosti žalobcu podanej dňa 10.2.2015, pretože naň odpovedala dňa 10.8.2015 alebo, že by svojím správaním vyvolala u žalobcu dojem, že mieni jeho nárok uspokojiť, a tak, že by ho ubezpečila, že sa nemusí obracať na súd a pod.). Svoju obranu pred súdom (vrátane vznesenej námietky premlčania) vzniesla hneď pri prvom úkone, čo jej patrilo - vo vyjadrení k žalobe, pričom jej vstup do konania bol právoplatne pripustený dňa 9.12.2015 na základe návrhu žalobcu zo dňa 22.9.2015. To, že voči nej bola žaloba uplatnená na súde až dňa 22.9.2015, a že až dňa 9.12.2015 bol pripustený jej vstup do súdneho konania, nezavinila žalovaná. Z týchto dôvodov dospel aj dovolací súd k názoru, že v predmetnom spore neexistovali také špecifické okolnosti (neboli zistené také výnimočné okolnosti daného prípadu a osobitného zreteľa), ktoré by opodstatňovali záver, že štátom - žalovanou vznesená námietka premlčania sa prieči dobrým mravom (§ 3 Občianskeho zákonníka). Na strane žalobcu nebola v konaní zistená žiadna závažná okolnosť (prekážka), ktorá by mu bránila podať voči žalovanej včas žalobu na súd, a pre ktorú by sa javilo nepriznanie premlčaného práva pre neho neprímerane tvrdým postihom a odôvodňoval by zásah do právnej istoty - odopretím výkonu práva vzniesť dôvodne námietku premlčania na strane žalovanej.

37. V danej súvislosti dovolací súd poukazuje na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelým“ (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V dôsledku uvedeného každý zodpovedá za spôsob uplatnenia svojho práva či nároku sám, ibaže by zmeškanie lehoty pre uplatnenie práva spôsobila povinná obrana spôsobom, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. V tomto prípade však o taký spôsob bránenia práva nešiel.

38. Len na záver dovolací súd dopĺňa, že právnou otázkou položenú dovolateľom nemožno ani považovať za otázku, ktorá by vo všeobecnosti nebola riešená v rozhodnutiach dovolacieho súdu. O tom svedčí napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/137/2017, sp. zn. 2Cdo/249/2014, sp. zn. 5Cdo/151/2012, sp. zn. 1Cdo/148/2004, ale i rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS/176/2011, sp. zn. IV.ÚS 542/2013 i poukaz na viaceré rozhodnutia v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu, kde bola otázka rozporu s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania riešená. Nemožno teda hovoriť o právnej otázke doposiaľ neriešenej, ale skôr o možnom odklone od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nie písm. b/, ako je uvedené v dovolaní. Ak dovolateľ „netrafil“ dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, nie je to prekážkou preskúmania správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom v dovolacom konaní. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sudy primárne posudzovali, či vznesená námietka premlčania zo strany žalovanej je dôvodná a v súvislosti s tým sa zaoberali posúdením otázky, či premlčacia lehota mohla spočívať dvakrát v zmysle ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., alebo len raz. Následne sa zaoberali otázkou, či uplatnenie námietky premlčania v tomto prípade zo skutkových okolností možno kvalifikovať ako námietku uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi alebo nie, pričom pri právnom posúdení tejto otázky vychádzali z doterajšej súdnej praxe. Z tohto dôvodu dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade

dovolateľom druhá nastolená právna otázka nezakladá prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nie je dôvodná ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože nebolo zistené, že by sa súde nižšej inštancie odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe k otázke posudzovania rozporu s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania.

39. Vo vzťahu k rozhodnutiu, na ktoré dovolateľ v podanom dovolaní poukázal, dovolací súd uvádza, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného je zrejmé, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sa nepovažujú rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, a z tohto dôvodu na dovolateľom uvedené rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 76/2017 dovolací súd neprihliadol.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že odvolací súd námietku vzťahu premlčania a výkonu práv v rozpore s dobrými mravmi správne právne posúdil, pričom postupoval v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov ohľadne problematiky uplatnenia námietky premlčania a jej posúdenia z hľadiska dobrých mravov s tým, že dovolací súd zároveň dospel k záveru, že v danom prípade dovolateľom druhá nastolená právna otázka nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

41. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto nedôvodné dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP zamietol.

42. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, a preto mu dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

43. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.